

Se muri magni portam illapsus limites statuit inter Xensi & Xansi provincias. inde Honan adit, tum Xantung, perque Kiagnan Provinciam magnam itineris partem conficit, donec ad Hoaigan urbem, in mare turbidus adhuc, & violentus sese immergat. olim Peking & Xantung percurrere solitus. at Sinarum industria & labor alveum illius procul avertit, quod regiones illas in longissimam latissimamque fusas planiciem, sua exoneratione, exundationeque prorsus elueret, rivum tamen reliquere Sinæ, qui antiquam Crocei semitam adhuc commonstret. Aqua tota limo obsita luteum habet colorem, quam ne mille quidem annorum spatium limpidam evadere posse volunt Sinæ, unde apud eos diverbio locus: quando Croceus clarescet, de re admodum difficili, aut quæ prorsus fieri nequit. hanc aquam ad usum limpidam faciunt navigantes injecto alumine. illo enim infecta limum suum præcipitat ad fundum vasis: vasis pars quarta limo subtili adeo constat, ut omnem sensum tactus fugiat, reliqua magna flumina suæ cuique Provinciæ propria habes ad Mappas. ubi & quæ notatu digna in uribus singulis. ibidem lacus, stagna, fontes, æstuaria reperies, ut ita tandem universalis omnium rerum hujus extremæ Asiæ ad Europæos cognitio perveniat.

Murus Sinarum.

Exciderat, mihi tumultuarie hæc in chartas conjicienti, magnus ille totque scriptorum monumentis inclutus, & ætatis nostræ ac superioris maxima exceptus admiratione, æternaque dignus memoria magnus inquam ille Sinarum murus: cujus celebris quidem, sed adhuc admodum obscura, uti video, apud Europæos fama est; is non unam, sed quatuor omnino Provincias ambitu suo cingit, quamquam mihi quidem de nimia ejus hætenus existimata longitudine semper aliquid demendum visum est. nec enim, quod trecentas Germanicas leucas superet invenio, ex quibus 15 uni gradui pares: tota enim illius longitudo à Sinu maris, in quem Yalo fluvius ex Tartaria Orientali influit, ad usque Kin civitatis montes prope ripas Crocei fluvii, non excedit gradus viginti, licet illud, quod deesse ob parallelorum coarctationem videtur, abunde sua inflexione & curvitate compenset: nusquam interrupta illius continua series, præterquam ad Boreales partes Urbis Siuen Provinciæ Peking, ubi exiguum spatium tenent horridi & inaccessi montes, qui firmissimum murum nectunt, & ubi Croceum fluvium ad

Ejus longitudo.

Se fauces admittit, reliqua flumina minora, ab exteris subingredientia regionibus arcibus hinc inde, fornicibusque superstructis ad instar pontis, admittit. cætera totus sibi constans, ac fere uniformis non per planiciem modo, quæ in his partibus rarior est, nec per montium crepidines tantum, sed & quæ ipsos montes transcendit: certis intervallis altiores habet turres, portas etiam quasdam, ad exeundum, ubi necessitas postulat, & illis vicina castella munitissima, tum ad muri custodiam, tum ad militum habitationem apte disposita, ut in mappis videre est: habuit enim, aluitque ad ejus custodiam quæ longe ab Ortu in Occasum patet, Imperator Sinicus haud minus quam millionem, ut vocant, militum, seu decies centena millia. muri altitudo triginta Sinenſium cubitorum est; latitudo duodecim & sæpius quindecim. Sinæ quidem Vanli Ching vulgo dicunt, hoc est decem millium stadiorum mænia, quo numero non veram, sed ingentem, ac prodigiosam muri longitudinem denotant: cum enim ducenta, & quinquaginta Sinica stadia gradum unum Æquatoris constituent, extenderetur illius longitudo ad gradus omnino quadraginta, qui longius spatium occupant, quam tota hæc extrema Asia in longitudinem excurrat. Inchoavit hoc opus Xius Imperator Cinæ Imperialis familiæ auctor, qui Sinicos Imperatores omnes & operum magnitudine, & rerum gestarum ac bellica gloria, vel æquavit, vel superavit. hic postquam totam jam Sinam devicta Cheva familia suo subjecisset imperio, ex regulo factus Imperator Tartaros ipsos multis magnisque cladibus afflixit: ut autem futuras eorum in posterum in ipsam Sinam irruptiones, reprimeret, planeque impediret, murum hunc magnum extruxit, quo tamquam continuis mænibus arceantur Tartari. aggressus est opus anno secundo sui Imperii supra vigesimum, qui fuit ante Christum natum ducentessimus decimus quintus. quinque annis totam absolvit fabricam incredibili hominum adlaborantium multitudine: nam ex denis tres viros adesse per totam Sinam delectu habito voluit. Variis in partibus regni exstructio cæpta, & quinquennii spatium incredibili velocitate absoluta, tanta operis firmitate ac soliditate ex meris scilicet silicibus, lapidibusque, ut sicubi clavus infigi posset per lapidum commissuras, morte luerent qui partem illam fabricassent. ad Sinum maris, in quo illius initium per aliquot stadia aquas subit,

Muri auctor.

Murus, quo anno sit conditus.